

مراقبت از خون

(مدیریت فرآورده‌های خونی)

م.و.ویژیلانس

مؤلفان:

جعف‌شاهی

مین‌متقی

دکتر محمود رضایی

زیر نظر: دکتر حسین اصفهانی (متخصص «ماترنالی»)

با همکاری:

زهرا پیمبری

خدیجه عطا زاده

زینب حیدری

شاهرخی، جعفر، ۱۳۵۱-

راهنمای تزریق خون (همووژیلاس) / تألیف: جعفر شاهرخی [و دیگران]؛ زیر نظر حسین اصفهانی. — همدان: شهر دانا ۱۳۹۴.

۸۰ ص؛ وزیری. مصور (بخشی رنگی)، جدول (بخشی رنگی)، نمودار.

ISBN 978-600-6433-21-9

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیپا.

تألیف: جعفر شاهرخی، مینا متقی، محمود رضایی، زهرا پیمبری، خدیجه عطازاده، زینب ندی.

چاپ نخست: ۱۳۹۴؛ ۱۵۰۰۰ ریال

یادداشت: نام، — موضوع: ۱. خون — انتقال — استانداردها. ۲. مراقبت از خون.

اصفهان، حسین، دکتر؛ ناظر

PM ۱۱/۲۲/۹۳

کتابخانه ملی ایران

۶۱۵/۳۹

۳۴۴۲۶۰۶

مراقبت از خون (همووژیلا)

جعفر شاهرخی

رضا نعمتی

فرهاد صبور

نخست

۱۳۹۴

جلد ۱۰۰۰

۱۵۰۰۰ ریال

۹۷۸-۶۰۰-۶۴۳۳-۲۱-۹

نام کتاب:

مؤلف:

مشاور نشر:

ویراستاری و صفحه آرایی:

نوبت چاپ:

تاریخ انتشار:

شمارگان:

قیمت:

شابک:

فهرست مطالب

۱	پیش‌گفتار.....
۲	مقدمه.....
۵	فصل اول.....
۶	تعریف هموویزیلاتس و اهمیت آن.....
۷	اهداف اجرای هموویزیلاتس.....
۸	وظایف سازمان انتقال خون.....
۹	مواردی که حتماً باید روی برچسب قید شود.....
۱۰	الف) اقدامات لازم پیش از تزریق.....
۱۱	ب) نکات هنگام تحویل گرفتن خون و فرآورده.....
۱۲	ج- دید هویت.....
۱۲	علل خداهای جود در سیره انتقال خون.....
۱۳	تکرار مهم‌ترین نکات به بیمار.....
۱۵	فصل دوم.....
۱۶	آشنایی با انواع فرآورده‌های رونی.....
۱۷	الف) پلاسمای تازه منجمد.....
۱۸	اندیکاسیون‌های مهم تزریق پلاسما (F100).....
۱۹	کنترل اندیکاسیون‌های تزریق پلاسما.....
۱۹	ب) کرایو برسیپیتات.....
۲۱	اندیکاسیون‌های مهم تزریق رسوب کرایو.....
۲۱	ج) کرایوپور پلاسما.....
۲۲	د) خون کامل.....
۲۳	اندیکاسیون‌های مصرف خون کامل.....
۲۳	کنترل اندیکاسیون‌های مصرف خون کامل.....
۲۳	هـ- پلاکت متراکم.....
۲۴	اندیکاسیون‌های مهم تزریق پلاکت.....
۲۴	کنترل اندیکاسیون‌های تزریق پلاکت.....
۲۵	و) گلبول قرمز (RBC).....
۲۶	اندیکاسیون‌های مهم تزریق گویچه‌های قرمز.....
۲۹	فصل سوم.....
۳۰	عوارض حاد مرتبط با تزریق خون.....
۳۰	نشانه‌های عوارض حاد در بیمار هوشیار.....

۳۱	نشانه‌های عوارض حاد در بیمار غیر هوشیار
۳۱	بررسی نشانه‌های مهم عوارض حاد مرتبط با تزریق خون
۳۲	کپهر
۳۴	افت فشار خون
۳۵	عوارض حاد مرتبط با تزریق خون (الودگمی باکتریایی)
۳۶	واکنش تب زای غیر همولیتیک
۳۷	واکنش همولیتیک حاد
۳۸	واکنش آلرژی خفیفه
۳۸	انزال رگسی
۳۹	اسهال حاد ریوی مرتبط با تزریق خون (ترالی)
۳۹	واکنش همولیتیک تاخیری
۴۱	از دیگر عوارض تزریق خون
۴۴	اقدامات از دست‌بند گام شش به واکنش‌های ناشی از انتقال خون
۴۴	تزریق خون اورژانس
۴۵	درخواست اورژانس
۴۶	نتیجه‌گیری و جمع‌بندی
۴۹	پیوست‌ها
۵۹	منابع و مآخذ

پیش‌گفتار

با توجه به اینکه مرکز آموزشی تخصصی و فوق تخصصی بعثت همدان، مرکز ترومای استان بوده و بیماران تصادفی و دارای تروماهای مختلف را پذیرش می‌کند و از سوی دیگر دارای ۱۷ اتاق عمل فعال و بخش‌های اطفال و هدآه‌لوژی، اطفال و نیز درمانگاه‌های هموفیلی و تالاسمی می‌باشد، داشتن دانش کافی از فرآورده‌های خونی و نیز نحوه نگهداری و بهره‌برداری از آن ضروری به نظر می‌رسد؛ لذا حد آموزش با کمک همکاران سرکار خانم زهرا پیمبری کاردان اتاق عمل و دانشجوین مدیریت علاقه‌مند، خانم‌ها زینب حیدری و خدیجه عطا زاده زیر نظر استاد ارجمند جناب آقای دکتر اصفهانی متخصص هماتولوژی و جناب آقای دکتر محمود عنایتی متخصص بیهوشی، پشتیبانی و راهنمایی مدیریت محترم مرکز جناب آقای جعفر شاه‌رخ‌ی نسبت به تدوین این مجموعه اقدام نمودیم. بدیهی است با عنایت به گستردگی بی‌وقفه علوم و محدود بودن دانش ما این کتاب خالی از اشکال نبوده و امکان‌آرایی بهتر آن در هر زمان وجود دارد. از خوانندگان گرامی تقاضا نمودیم نظرات، انتقادات و پیشنهادهای سازنده خود را برای پربارتر نمودن مطالب به ما انعکاس داده و ما را در انجام وظیفه آموزشی مرکز یاری فرمایند.

مینا متقی

(سوپروایزر آموزشی مرکز آموزشی-درمانی و تخصصی، فوق تخصصی بعثت همدان)

مقدمه

بدیهی است تأمین خون و محصولات خونی کافی و سالم به منظور حفظ و ارتقای سلامت و بهبود کیفیت زندگی مأموریت اصلی سازمان انتقال خون ایران بوده و این سازمان تنها مرجع مسؤول تأمین خون و فرآورده‌های آن در ایران می‌باشد.

پس از اوج خون و فرآورده‌های خونی از مراکز انتقال خون برای مصرف در مراکز درمانی یا نظارت بر نحوه مصرف واحدهای خون برای سازمان به صورت کامل مقدار نموده؛ لذا تعریف سیستم مراقبت از خون به منظور جمع آوری و ارزیابی اطلاعات مربوط به وقوع عوارض ناخواسته احتمالی ناشی از تزریق خون و فرآورده‌های آن در افغانستان، در طی کل زنجیره انتقال خون از زمان جمع آوری تا زمان تزریق آن به گیرنده، توسط سازمان صورت گرفت. این سیستم از چهار فرآیند مهم تشکیل شده است که شامل درخواست خون و فرآورده‌ها توسط پزشک و مراکز درمانی، نگهداری آنها در بانک خون بیمارستان، انجام آزمایش‌های سازگاری قبل از تزریق، نظارت بر فرآیند تزریق عوارض پس از تزریق - که مهم‌ترین مورد است - می‌باشد.

با توجه به اینکه مراقبت از خون به طور قطع به عنوان یکی از اجزای سلامت و ایمنی زنجیره انتقال خون می‌باشد، رویکرد اجرایی متفاوتی را نیازمند است و موفقیت هر رویکرد بستگی به همکاری و هماهنگی بین بیمارستان‌ها و

مراکز انتقال خون دارد. با اجرای سیستم فوق، بهبود کیفیت خدمات انتقال خون و ارتقای سلامت جامعه تضمین می‌گردد.

مدیریت، مسئول فنی بخش هماتولوژی، سوپروایزر آموزشی مرکز آموزشی، درمانی تخصصی و فوق تخصصی بعثت همدان در راستای معرفی هم‌ویژیلانس و افزایش دانش و آگاهی کادر آموزشی-درمانی، این مجموعه را گردآوری نموده است.

امید داریم با مطالعه و بهره‌برداری از محتوای آن به اهداف اختصاصی ذیل دست یابیم:

- ۱- فرهنگ سازی مناسب در بیمارستان‌ها به کمک آموزش‌های مرتبط در راستای تحت کنترل قرار دادن فرآیند داده‌ها از فرآورده‌های خونی.
- ۲- تأمین و ارتقای سلامت بیماران با افزایش دانش و آگاهی کادر پزشکی و پرستاری پیرامون شیوه تزریق استاندارد خون و مدیریت صحیح عوارض احتمالی آن.
- ۳- روش‌مند نمودن فرآیند گردآوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها مرتبط به عوارض ناخواسته تزریق خون و اعلام خطر به منظور تصحیح و انجام اقدامات اصلاحی لازم و مناسب برای جلوگیری از رخ دادن دوباره آن‌ها.

۴- کمک به یادگیری برای گزارش عوارض ناشی از تزریق خون و مقایسه آن

در سال‌های متوالی.

۵- یادگیری به منظور مستند سازی موارد تزریق خون در بیمارستان و مقایسه

آن در سال‌های متوالی به کمک فرم‌های طراحی شده به منظور ارزیابی

میزان تزریق خون در بیمارستان، میزان تزریق‌های خون بدون عارضه،

میزان تزریق‌های همراه با عارضه.

۶- ارائه دست‌آورد علمی مرتبط با استانداردهای تزریق خون در سطح

بیمارستان به صورت یک کارگاه به منظور آموزش مداوم و علمی پرستاران

و پزشکان مرتبط با تزریق خون.

جعفر شاهرخی

۱۳۹۱